

02
2014

letnik V

brezplačnik Muzeja novejšje zgodovine Celje
in Pokrajinskega muzeja Celje
ISSN 1855-8631

CELJSKE MUZEJSKE NOVICE

Na fotografiji: Ivan Jošt iz Lipovca pri Škofji vasi, vojak celjskega 87. pehotnega polka, z ženo Julijano. Last: družina Jošt.

1914 1918

*Srčni pozdrav
iz bojniga polja*

Foto: Erlo Eimpfler

Srčni pozdrav iz bojniga polja

Obeležitvi stoletnice izbruha prve svetovne vojne se pridružujemo tudi v Muzeju novejšje zgodovine Celje, kjer 24. septembra 2014 odpiramo razstavo o veliki vojni in njenem odmevu na Celjskem.

>> 3,4

Mag. Rolanda Fugger Germadnik

Zanimivo naključje. Njen osebni jubilej, 60-letnica, se prekriva z Letom Barbare Celjske, s katerim Pokrajinski muzej Celje letos obeležuje 600-letnico kronanja ene najvplivnejših žensk poznega srednjega veka.

>> 5

Mozaik na Glavnem trgu

Na lokaciji Glavni trg 14-16 v Celju je bil odkrit večbarvni mozaik, ki pa se je žal slabo ohranil in ga je potrebno pred prezentacijo še restavrirati.

>> 3

Kaj sledi?

mag. Tanja Rozenberger, direktorica Muzeja novejšje zgodovine Celje

Pojem muzej se povezuje s preteklostjo, kar seveda neizpodbitno drži. A premalo je znano, da v muzejih raziskujemo tudi sočasne dogodke in razmišljamo o vsebinah, ki bodo zaznamovale našo prihodnost. Premalo je znano, da muzej ni le prikaz »romantične« in nespremenljive preteklosti in »velike« zgodovine, temveč tudi točka soočanja s sodobnim urbanim življenjem. Kaj sledi muzejem in kaj naši družbi? Kakšno bo muzejsko delo na urbaniziranem planetu in kako se bo ohranjala nematerialna dediščina 21. stoletja? Kako se spreminjajo načini razstavljanja in komuniciranja s publiko? Tudi to vse so vprašanja, na katera iščemo odgovor, odprt inovativnim idejam in včasih tudi provokativnim vzpodbudam. Značilnosti novih teženj v muzejih so vsekakor omogočanje kreativnega vključevanja široke publike v različna področja muzejskega dela, vseživljenjsko izobraževanje v teh institucijah, mobilnost razstav in delovanje muzejev izven zidov in fizičnih mej. Vendar pa naše znanje in delo ni dovolj, da uresničimo vizije tudi v praksi. Potrebni so premiki pri razumevanju in uporabi muzejev, potreben je odziv ljudi, saj ne nazadnje muzeji obstajajo zaradi nas vseh. Za velike spremembe je potrebno veliko časa, morda celo obdobje generacije, a ob tem je pglavitno, da vemo smer poti.

Tanja

Prestizna nagrada našemu muzeju

Stane Rozman, direktor Pokrajinskega muzeja Celje

Letošnji dan muzejev je bil za celjske muzealce pomemben dan. V Radovljici je 19. maja Slovensko muzejsko društvo podelilo vsakoletne Valvasorjeve nagrade, ki jih je za leto 2013 dobila skupina iz Pokrajinskega muzeja Celje v sestavi: Darja Pirkmajer, Rolanda Fugger Germadnik, Jure Krajšek in Stane Rozman. Nagrado smo prejeli za projekt revitalizacije in umestitve muzejskih vsebin v Knežji dvor v Celju. Kot je zapisala komisija za podelitev Valvasorjevih nagrad, je bil »projekt zasnovan interdisciplinarno, interpretativno in je usmerjen v potrebe lokalne javnosti. Razstavi Celeia – mesto pod mestom in Grofje Celjski, četudi vsebinsko ločeni enoti, povezujejo usklajena konceptualna prizadevanja, ki se kažejo v konsistentnosti in koherentnosti razstavnega sporočila. Poseben poudarek je bil namenjen zadovoljitvi potreb lokalne skupnosti. Projekt prispeva h kulturnemu povezovanju in sooblikuje identitete mesta, pa tudi regije in države. Razstavnimi prostori zagotavljajo izjemen užitek, edinstveno doživetje in so hkrati vir novega znanja in navdiha.« V muzeju smo bili zelo veseli, da je tudi strokovna javnost prepoznala naš trud in prizadevanje. Brez dvoma je ogled Knežjega dvora eden izmed presežkov kulturnega turizma na Slovenskem. Odzivi, tako tujih kot slovenskih obiskovalcev, nas v to iz dneva v dan prepričujejo. V muzeju smo še posebej veseli, ko Celjani s ponosom pripeljejo svoje goste, da jim pokažejo ta celjski biser. Zato, drage Celjanke in Celjani, izkoristite lep sončen dan za potep po starem delu mesta, se sprehodite po Savinjskem nabrežju in potem naj vas pot ponese v Knežji dvor. Uživali boste ob pogledu na dediščino stare Celeie in v mogočnosti Celjskih grofov. Od pozne jeseni dalje pa se boste lahko sprehodili tudi med ostanki začetkov življenja na Celjskem, saj bomo v Pokrajinskem muzeju Celje odprli prvi del stalne arheološke razstave Od šivanke do zvezd.

Rozman Stane

Muzej novejšje zgodovine Celje, Prešernova ulica 17, Celje
 Stalna razstava: **Živeti v Celju, Otroški muzej Hermanov brlog, Zobozdravstvena zbirka Fotografski atelje Josipa Pelikana**, Razlagova ulica 5, Celje
 Odprto: torek–petek od 9.00 do 17.00 (Fotografski atelje do 13.00), sobota od 9.00 do 13.00, nedelja in prazniki od 14.00 do 18.00
 Zaprt: ob ponedeljkih, 1. januar, velikonočna nedelja, 1. in 2. maj, 1. november, 25. in 31. december
Stari pisker, Prešernova ulica 20, Celje
Klobučarska delavnica, Glavni trg 17, Celje (oboje: ogled po predhodni javni)
 Občasna razstava: **Srčni pozdrav iz bojniga polja** (od 24. 9. dalje)
 www.muzej-nz-ce.si

Razstavišče Stara grofija, Muzejski trg 1, Celje
 Stalne razstave: **Kulturno zgodovinska razstava, Od gotike do historicizma po korakih** (prilagojeno za osebe z okvaro vida), **Etnološka zbirka, Alma M. Karlin Pott, Lapidarij**
 Občasne razstave: **Orožje, August Kühne – oblikovalec Schützove keramike**
Razstavišče Knežji dvor, Trg Celjskih knezov 8, Celje
 Stalna razstava: **Celeia – mesto pod mestom, Grofje Celjski**
 Občasna razstava: **Pozabi oteta preteklost** (razstava znamk na temo arheologije), **Barbara Celjska**
 Odprto: marec–oktober; torek–nedelja od 10.00 do 18.00
 Zaprt: ob ponedeljkih in praznikih november–februar: torek–petek od 10.00 do 16.00, sobota od 9.00 do 13.00, zaprt: ob ponedeljkih, nedeljah in praznikih
 www.pokmuz-ce.si

CELJSKE MUZEJSKE NOVICE

13. september 2014
 ISSN 1855-8631
 Izdajatelj: Muzej novejšje zgodovine Celje in Pokrajinski muzej Celje
 Odgovorna urednika: mag. Tanja Rozenberger in Stane Rozman
 Glavna urednica: dr. Marija Počivavšek
 Uredniški odbor: dr. Tone Kregar, dr. Marija Počivavšek, Stane Rozman, mag. Tanja Rozenberger, Barbara Trnovec, mag. Damir Žerič
 Oblikovna zasnova: Metka Vehovar Piano, Inspiro d.o.o.
 Računalniški prelom: Počivavšek, d.o.o.
 Lektoriranje: Špela Kregar
 Naklada: 14.000
 Tisk: Dikplast, Celje
 Časopis Celjske muzejske novice je brezplačnik, ki izhaja dvakrat letno in je namenjen seznanjanju najširše javnosti z delom muzejev.

Fotografski atelje Josipa Pelikana.

Prenova steklenega fotografskega ateljeja

Leta 1997 je prenovljeni stekleni fotografski atelje Josipa Pelikana postal muzej v Celju s statusom kulturnega spomenika državnega pomena. Ta edini ohranjeni primer steklenega fotografskega ateljeja s konca 19. stoletja v Sloveniji in eden redkih v Evropi nudi obiskovalcem edinstveno doživetje sveta fotografij in fotografskih tehnik in točko osebnega spomina. Obiskovalci si lahko v pritličju ateljeja ogledajo temnico, retuširnico, fotografsko opremo, steklene plošče in originalne fotografije, v nadstropju pa se v steklenem salonu tudi fotografirajo. Po sedemnajstih letih uspešne muzejske ponudbe je ta arhitekturni spomenik ponovno potreben delne konservatorske obnove. Na podlagi kulturnovarstvenega soglasja in zagotovitve finančnih sredstev Mestne občine Celje bo atelje s prenovljeno stekleno streho ponovno na ogled v jeseni, v ponos in veselje Celjanom ter vsem ljubiteljem kulturne dediščine. **T. R.**

Odhod vojakov iz Celja, 1914.

Srčni pozdrav iz bojniga polja: Prva svetovna vojna in njen odmev na Celjskem

Vsesplošnemu obeleževanju spomina na prvo svetovno vojno se ob stoletnici njegove izbruha pridružujemo tudi v Celju. Sodelavci Muzeja novejšje zgodovine Celje in Zgodovinskega arhiva Celje v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Slovenije ter nekaterimi drugimi institucijami in zasebnimi zbiralci bomo razstavo z zgornjim naslovom odprli v prostorih Muzeja novejšje zgodovine Celje v sredo, 24. septembra, ob 18. uri. Na ogled bo do konca februarja 2015, vstop nanjo pa bo prost. Vljudno vabljeni! **T. K.**

Radovedni prstki

V Otroškem muzeju Hermanov brlog smo v začetku septembra odprli razstavo Radovedni prstki, ki bo na ogled do do 15. oktobra, ko obeležujemo Svetovni dan bele palice. Razstavljen so prilagojene igrače, družabne igre in specialni pripomočki za slepe in slabovidne otroke, ki so jih izdelali študenti Inkluzivne pedagogike na Pedagoški fakulteti Koper. Načrtujemo, da bomo v prihodnje igrače, igre in pripomočke trajno integrirali na stalno razstavo Brlog igrač in omogočili posebno doživetje in izboljšano dostopnost vsebine tudi slepim otrokom. Razstava je nastala v sodelovanju z dr. Aksinijo Kermauner, Združenjem prijateljev slepih Slovenije ter MnZC. **J. T.**

Mali logik za slabovidne.

Vivas Felix

V zbirki Celeia Antiqua Pokrajinskega muzeja Celje bo kmalu izšla knjiga Vivas Felix avtorice dr. Maje Bausovac. Slednja skozi rezultate arheoloških izkopavanj ob gradnji prizidka k Osrednji knjižnici predstavi bralcu antično Celejo. Knjiga je zanimiva tako za poznavalce kot za tiste, ki se s to temo srečujejo prvič, saj prinaša vrsto novih spoznanj, povezanih z izgledom in razvojem mesta v tem najzgodnejšem obdobju. Pri tem si ob slikovno in opisno prikazanih odkritjih zlahka predstavljamo življenje človeka, ki je tu bival pred dva tisoč leti. **M. B.**

Pogled na kloako.

Mozaik z geometričnim okrasom.

Mozaiki na Glavnem trgu v Celju

Na Glavnem trgu v Celju so bili jeseni 2013 in spomladi 2014 raziskani deli dveh rimskih mestnih vil. Poleg množice drobnih najdb in bogate stenske poslikave pričajo o bogastvu poznorimske Celeje tudi trije odkriti mozaiki. Zaradi izjemnosti najdišča in izredno dobre ohranjenosti bodo vsi trije mozaiki prezentirani in tako na ogled javnosti. Na lokaciji Glavni trg 14–16 bo poleg poteka odkritih zidov vile v nivoju tlaka trga po zaključenem restavriranju predstavljen tudi večbarven mozaik, ki je bil sicer močno poškodovan. **J. K.**

Barbara Celjska na kovancu za 2 evra.

Spominska znamka in kovanec Barbare Celjske

V Barbarini dvorani Knežjega dvora bomo konec septembra in v začetku oktobra gostili dva pomembna dogodka, posvečena Barbari Celjski. Pošta Slovenije bo 26. septembra, ob 600. obletnici kronanja Barbare Celjske za nemško kraljico, izdala posebno spominsko znamko z nominalo 2,25 evra. Znamka bo izšla v nakladi 60.000 izvodov in bo zagotovo dobro sprejeta v filatelistični javnosti. Tudi Banka Slovenije bo ob tej priložnosti izdala spominski kovanec za 2 evra. V nakladi 1.000.000 kovancev bo sicer redno plačilno sredstvo v državah evroobmočja, vendar bo zaradi zbirateljskih razlogov najverjetneje kmalu poniknil v numizmatične zbirke. **S. R.**

Foto: Gabrijele Kovarič

Ugrabitev Perzefone, 17. ali 18. stol., o. pl.

Ugrabitev Perzefone

Slika krasi upravne prostore in je del bogate zbirke Pokrajinskega muzeja Celje, je ena od mnogih s pestro mitološko motiviko. Prikazuje Plutona, boga podzemlja, ki ugrabi Perzefono.

Motiv je od renesanse naprej v evropski umetnosti pogost. Njegov izvor najdemo v Ovidijevih Metamorfozah, povzel ga je tudi v Fastih. Ovidij pripoveduje, kako je mlada, lepa in nedolžna Perzefona ob potoku nabirala vijolice in bele lilije. Med tem je prepevala in se veselila, da bo v nabiranju cvetja premagala svoje

Mobilizacijski kovček vojaka 87. pehotnega polka

Leseni kovček je le eden izmed množice tovrstnih kovčkov, nekaj jih hranimo tudi v MnZC, s katerimi so naborniki širom Avstro-Ogrske, med njimi tudi deset tisoči Slovencev, odhajali na vojaški nabor, nato pa na bojišča prve svetovne vojne. Kovček z najosnovnejšimi osebnimi predmeti jim je predstavljal eno zadnjih materialnih vezi z domom in domačimi. Vse ostalo je surovo pretrgala vojna.

Iz napisa na približno sto let starem kovčku je mogoče razbrati, da je pripadal Francu Drogeniku, vojaku 87. pehotnega polka Baron Succovaty oz. 87. »celjskega pešpolka«. V njem je služila in se bojevala večina nabornikov s širšega celjskega območja in ker so njegovo glavnino, leta 1917 jih je bilo kar 95 %, sestavljali Slovenci, je veljal za enega najbolj slovenskih polkov cesarsko-kraljeve armade. Z izjemo bataljona, ki se je sprva boril na Balkanu, je glavnina tega polka skupaj z ostalimi enotami ognjeni krst doživela na poljih Galicije,

Kovček iz zbirke MnZC.

družice. Takrat jo je zagledal Pluton in se vanjo zaljubil ter si jo pozelel. Njegova ljubezen je bila tako silna, da jo je ugrabil. Prestrašena deklica je otožno klicala na pomoč. Pluton pa je le še bolj priganjal konje, vprežene v svoj voz. Hitela sta preko globokih jezer, mimo kotanj z žveplom in se ustavila šele v kraljestvu mrtvih, kjer je postala njegova žena in sovladarica.

Tradicionalno je ugrabitev uprizorjena tako, da Pluton Perzefono odpelje v podzemlje na vozu, kot to opisuje Ovidij, na naši sliki pa oba jezditja belega konja, ki dirja po zraku. Spodaj levo vidimo mesto, ki ga omenja tudi Ovidij. Na nebu je krilati »putto« s fanfaro. Pluton ima v roki peščeno uro z iztekajočim peskom, kar ponazarja minljivost časa in posredno tudi minljivost človeškega življenja. Perzefona ima v roki sferični globus, ki opozarja na njen kraljevi izvor. Na desni strani je razvezana mošnja, iz katere padajo novci. Meč na sliki simbolizira moč, ki lahko odvzame ali podari življenje; je tudi simbol pravice ali zmage. Krona je znak časti, veličine in zmage, odprta knjiga pa je simbol znanja in modrosti. **GABRIJELA KOVAČIČ**

kjer je že v prvih mesecih bilo mrtvih in ranjenih ali pa je v rusko ujetništvo padlo na tisoče mož. Kalvarija se je v prvi vojni zimi nadaljevala v gorah Karpatov, od leta 1915, po vstopu Italije v vojno, pa na Tirolskem ter zlasti v Posočju. Tam so bili »Celjani« zdesetkani na Doberdobo, v 11. soški bitki pa pred Italijani obranili hrib Škabrijel nad Gorico v enem najtežjih bojov, kar so jih kadarkoli bojevale avstrijske enote.

Ker njegove življenjske zgodbe žal ne poznamo, lahko le upamo, da je skupaj s kovčkom vojno preživel tudi njegov lastnik in se tako izognil tragični usodi 35.000 slovenskih vojakov, ki so za vselej ostali na krvavih prizoriščih velike vojne. **TONE KREGAR**

Brlog igrač

Medvedek, punčka, domine, kocke, robot, avtomobilček, žoga ... Več kot štiristo jih je! Igrač, ki so od letošnjega marca na ogled na stalni razstavi Brlog igrač v Otroškem muzeju Hermanov brlog.

Glavnina predmetov je iz zbirk Otroškega muzeja, nekaj so jih prispevali slovenski muzeji, dve zasebni zbiralki ter muzeji iz tujine. Veliko raznolikost domače in svetovne dediščine povezujejo edinstvene zgodbe ali spomini, ki v razstavnem jeziku nežno šepetajo o interakciji med otrokom in igračo. Bogato pripovedna razstava je zasnovana interaktivno, saj omogoča obiskovalcem raziskovanje, igro, razmišljanje in zabavo. Nadgradili smo poslanstvo Otroškega muzeja, ki ga zaznamujejo otrokove pravice in dolžnosti, zato redno sodelujemo z

Foto: Šurpa

Stalna razstava Brlog igrač.

Unicefom Slovenije in Belim obročem. Spremljevalni program otrokom omogoča kreativno izražanje lastnih doživetij, spominov in pričakovanj. Brlog igrač je stalna razstava, dinamična in živa, ki jo dopolnjujejo novi programi, hkrati pa nadaljujemo tudi z raziskovanjem s področja igre in igrač. Vabimo vas, da nam zaupate svoje spomine o igrah vašega otroštva in obogatite našo raziskavo. Zbirko Otroško življenje dopolnjujemo s fotografijami otrok pri igri in igračami, ki so na ogled v posebni vitrini. Naslednje šolsko leto se obeta veliko zanimivega: nove vsebine ustvarjalnic in praznovanj rojstnih dni, srečevanja na predavanjih in pogovorih z zanimivimi gosti, zbiralci, humanitarnimi delavci, otroci se bodo lahko vključili v dva abonmaja: Hermanova Talija in Glasbene sobotnice. **JOŽICA TRATEŠKI**

Mag. Rolanda Fugger Germadnik

Zgodovina nas ne uči, nam pa pomaga razumeti

Zanimivo naključje. Njen osebni jubilej, 60-letnica, se prekriva z Letom Barbare Celjske, s katerim Pokrajinski muzej Celje (PMC) letos obeležuje 600-letnico kronanja ene najplivnejših žensk poznega srednjega veka. Od leta 1995 se posveča tematiki grofov Celjskih, v zadnjem obdobju v največji meri prav Barbari. »Bila je izjemno močna, karizmatična osebnost. Fascinira me dejstvo, da se je uspela uveljaviti celo po smrti svojega moža,« pripoveduje zgodovinarica mag. Rolanda Fugger Germadnik, kustodinja zbirke Grofje Celjski v PMC.

Barbaro Celjsko, ženo cesarja Sigismunda Luksemburškega in trojno kraljico – ogrsko, češko ter nemško –, opisuje kot zelo prodorno in izobraženo žensko, izjemno uspešno na političnem in gospodarskem področju. Kot zgodovinarica si prizadeva biti nepristranska, to pa ne pomeni, da se v procesu raziskovanja ni vživela vanjo. »Predstavljala sem si, kako se je kot dekletce znašla na tujem dvoru, mestu spletka, in kako premišljeno je morala iskati somišljenike ter zaveznike. V zgodovini poznamo vrsto kraljic, ki so jih okoliščine zlomile, ona pa je uspela uveljaviti svoje interese – celo po moževi smrti, ko je ostala brez zaveznikov – in je na koncu dostojno umrla.«

Barbarina javna podoba je bila že za časa njenega življenja in nato vse do 90. let prejšnjega stoletja izjemno negativna. Fugger Germadnikova to pripisuje predvsem pisanju humanista Eneja Silvija Piccolominija, italijanskega plemiča v službi Habsburžanov. »Barbara je bila žrtev negativne publicitete, ki jo je sprožil, ko je prišlo do konflikta interesov med Habsburžani in Celjani. Opisal jo je kot 'nimfomansko ateistko, ki ni priznala nobenih moralnih vrednot', različni avtorji pa so njegovo pisanje nato brez kritične presoje reproducirali vse do 20. stoletja.«

Konstrukti v zgodovini so bili in bodo

Ne le Barbarino, tudi sicer so podoba Celjskih krojile govornice oziroma konstrukti. Kaj torej meni o konstruiranju

Foto: arhiv PMC

Mag. Rolanda Fugger Germadnik se že od leta 1995 posveča tematiki grofov Celjskih.

zgodovine? »Drži, da zgodovino pišejo zmagovalci. V primeru Celjskih gre za rodbino, ki je izumrla, in kronisti so nato njihovo podobo krojili po svoje. Zlasti v 19. stoletju so bili izjemno ocrnjeni na Hrvaškem, Madžarskem, manj – presenetljivo – v Avstriji. V 20. stoletju pa je na Slovenskem prišlo do obrata, ko so posamezniki začeli Celjane nekritično občudovati, jih častiti in jim pripisovati celo zasluge za slovenski narod, ki jih ni mogoče znanstveno dokazati. Skratka, konstrukti v zgodovini so bili in bodo prisotni, zato bi moral vsak posameznik bolj kritično presojati informacije.« Zgodovina po njenih besedah ni naša učiteljica, saj se iz preteklosti nismo ničesar naučili, nam pa poznavanje zgodovine lahko pomaga bolje razumeti čas, v katerem živimo, in vzpostavi distanco do dogodkov. »Zgodovina, ki jo spoznavamo iz šolskih učbenikov, ne daje pravega vpogleda v dogodka. Ne more se primerjati z osebno izpovedjo nekoga, ki je bil v dogodkih udeležen. Vsak posameznik ima svojo zgodbo in ko jih spoznavš, postaneš bolj prizanesljiv, dejanj drugih ne presojaš več črno-belo.« Njej najljubša je srednjeveška zgodovina. S Celjskimi se je začela ukvarjati nekaj let po tem, ko se je leta 1992 zaposlila v PMC. »Sredi devetdesetih smo izvedli nekaj dogodkov, povezanih s Celjskimi, in izkazalo se je, da vlada zanje izjemno zanimanje.« Leta 1998 je bila zato pobudnica in soorganizatorica mednarodnega

interdisciplinarnega simpozija Celjski grofje – stara tema, nova spoznanja, leto kasneje pa je sledila stalna razstava, ki je bila deležna izjemnega zanimanja. Od leta 2012 na novo postavljena privablja številne obiskovalce v palacij Knežjega dvora.

Pred tem se je ukvarjala z 19. in 20. stoletjem. V nekdanjem Muzeju revolucije je deset let raziskovala in sodelovala pri postavitvi stalne razstave o povojni zgodovini mesta. Za izviren in kritičen pristop ji je Kulturna skupnost Celje leta 1990 podelila Prešernovo nagrado. Po prihodu v PMC se je ukvarjala s celjskim meščanstvom, fotografijo, savinjsko keramiko in s tem, kako približati muzejske vsebine osebam z motnjami vida. Za svoje strokovno delo je prejela številne nagrade, med drugim leta 1995 Valvasorjevo priznanje za razstavo Dotikajte se predmetov, leta 2000 bronasti celjski grb za dolgoletno uspešno delo na področju muzejske dejavnosti in za razstavo Grofje Celjski, letos pa prestižno Valvasorjevo nagrado, skupaj s še tremi kolegi iz PMC, za revitalizacijo Knežjega dvora.

Kaj jo še veseli in vznemirja poleg tako zanimivega dela? Igranje klavirja in branje knjig. Zelo rada ima tudi cvetje, ki ga goji na svojem vrtu v Savinjski dolini. Najljubša ji je vrtnica mahovnica, ki pa jo pozna le iz literature in jo neuspešno išče že trideset let. Morda jo najde prav zdaj? »To bi bilo res lepo presenečenje!«

BARBARA TRNOVEC

Kultura in zdravstvo z roko v roki

Muzej novejšje zgodovine Celje že skoraj dve desetletji uspešno sodeluje s celjskimi javnimi zavodi s področja zdravstva – Zdravstvenim domom Celje (ZDC) ter Splošno bolnišnico Celje (SBC) –, letos to sodelovanje širimo še s Celjskimi lekarnami (CL).

Leta 1996 smo v ZDC postavili na ogled prvo razstavo; odzivi so bili pozitivni, zato smo v naslednjih letih, skladno s prenovami posameznih traktov, s tovrstno obliko nadaljevali. Zadnja v

Muzejska razstava na glavnem vhodu SBC.

Slovenska vojska se predstavi

V Pokrajinskem muzeju Celje smo v preteklosti večkrat uspešno sodelovali s Slovensko vojsko, letos pa smo sodelovanje med obema institucijama še poglobili.

V Stari grofiji smo marca postavili na ogled razstavo Orožje. Letos mineva 100 let od izbruha 1. svetovne vojne in prav ta mejnik se je zdel primerna priložnost, da predstavimo dobršen del naše depojske zbirke, ki sodi med največje tovrstne v Sloveniji. Zaradi vsebinske specifičnosti razstave, hkrati pa zaradi vloge in ugleda, ki ga Slovenska vojska pri nas uživa, smo k aktivnemu sodelovanju povabili tudi Vojašnico Franca Rozmana Staneta v Celju. Ob ritmičnih koračnicah v izvedbi Orkestra Slovenske vojske je na otvoritvi obiskovalce nagovoril poveljnik vojašnice podpolkovnik Boštjan Močnik in izpostavil zgodovinsko vlogo naše vojske, njeno delovanje pri zaščiti in reševanju doma ter v mednarodnih mirovnik

tem nizu je bila razstava, postavljena ob 75-letnici ZDC; ob tej priložnosti smo skupaj izdali tudi knjigo (Non nest vivere, sed valere vita est). Kmalu je prišla podobna pobuda iz največjega celjskega zdravstvenega zavoda, SBC. Skupnega dela smo se lotili načrtno in leta 2007, ob 120-letnici bolnišnice, postavili na ogled dve razstavi: na glavnem vhodu in v levem traktu opredmetene Utrinke iz preteklosti bolnišnice, v predavalnici in desnem traktu pa kronološko-tematski pregled skozi čas – Od špitala do sodobne bolnišnice, ki se navezuje na strokovno monografijo, izdano istega leta. V letošnjem letu MnZC to sodelovanje nadgrajuje še s CL, s katerimi nas povezuje Muzejska lekarna, postavljena na stalni razstavi Živeti v Celju. Ob dnevu slovenskih lekarn, 26. septembra 2014, bomo tako v upravnih prostorih CL odprli razstavo, ki bo pričala o tradiciji celjskega lekarništva.

Na ta način bomo zaokrožili naše delo z vrsto razstav, ki smiselno poudarjajo poslanstva javnih zdravstvenih zavodov, obenem pa informirajo in krajšajo čas tamkajšnjim obiskovalcem in poslovnim partnerjem. **MARIJA POČIVAVŠEK**

misijah. 25. aprila je vojska svojo opremo in delovanje predstavila v starem mestnem jedru; del teh aktivnosti je potekal tudi na ploščadi Knežjega dvora. V kontekstu Mednarodnega muzejskega dne (18. maj) in dneva Slovenske vojske (15. maj) sta 16. maja naš muzej in Vojašnica Franca Rozmana Staneta znova združila moči. Tokrat je bilo dogajanje postavljeno na Muzejski trg, kjer je bil v bojnih barvah odet prostor pred Staro grofijo. K ogledu so bili še posebej vabljeni učenci celjskih osnovnih in srednjih šol, ki so si lahko ob strokovnem vodstvu brezplačno ogledali tudi razstavo Orožje. **DAMIR ŽERIC**

Vojaška vozila na ploščadi Knežjega dvora.

Delam v muzeju: Muzejska sodelavka

Foto: Koli

Helena Vogelsang.

»Učenci OŠ Miklavž na Dravskem polju smo imeli voden ogled po ateljeju Josipa Pelikana. Hvala gospe Heleni za prijetne trenutke. Tako topla oseba naredi takšen prostor še veličastnejši. Nepozabno. Irena Jurko«

Takšni in podobni vpisi se vrstijo v knjigi vtisov v Fotoateljeju in galeriji Pelikan, ki je sestavni del Muzeja novejšje zgodovine Celje. V njem že od same otvoritve leta 1997 tkem zgodbe iz dogajanja okrog muzejskih predmetov ter vanje vpletam zgodovinske in druge dogodke, ki jih je na fotografski papir zabeležil celjski mojster fotografije Josip Pelikan. Z največjim veseljem, doživeto, izvirno in hkrati strokovno, kot so obiskovalci napisali v vpisno knjigo, jih popeljem na zanimiv izlet v preteklost. V vseh teh letih sem s pomočjo besednih utrinkov mlajše hčere znanega fotografa, Božene Pelikan, Celjanov, ki so doživeli Pelikanov čas in pa seveda iz bogate Pelikanove fotografske zapuščine pridobila znanje, ki ga sedaj predajam drugim. Kot je bilo že zapisano – znanje in kultura nista kakor stvarno blago. Ko ju podarimo drugim, rasteta in se plemenitita.

Pedagoška izobrazba in izkušnje mi pomagajo pri oblikovanju raznovrstnih programov za muzejske obiskovalce v ateljeju. Ponosna sem, da je atelje zopet zaživel z bogato ponudbo fotografskih delavnic za mladino in odrasle, muzejskih učnih ur, kostimiranih vodstev, demonstracij fotografskih tehnik 19. stoletja in oživljanjem portretiranja iz časa fotografskega mojstra Pelikana v kostumih, ki so plod večletnega sodelovanja s srednjimi šolami. **HELENA VOGELŠANG**

Pokrajinski muzej Celje

Muzejski trg 1, Celje

Trg Celjskih knezov 8, Celje

Srednji vek

V MUZEJSKI TRGOVINI
Vabimo k ogledu in nakupu replik srednjeveških steklenih izdelkov.

Muzej novejšje zgodovine Celje

Prešernova ul. 17, Celje

HERMANOVA TALIJA

OTROŠKO GLEDALIŠČE

Otroško gledališče Hermanova Talija

V sezoni 2014/15 smo za najmlajše pripravili dva abonmaja:

- **Hermanova Talija** – osem otroških predstav in prireditev,
- **Glasbene sobotnice** – sedem srečanj velike glasbe za male otroke.

Vabljeni k vpisu!

Prodaja abonmajev do 30. 9. 2014 v informacijski pisarni Muzeja novejšje zgodovine Celje. Več informacij na spletni strani www.muzej-nz-ce.si.

Celjani občudujejo arhitekturo Celejanov na Glavnem trgu v Celju.

Foto: Nina Savdut

Ob razstavi o Barbari Celjski se zadovoljno nasmihajo nagrajenci natečaja za najboljši portret Barbare Celjske.

Foto: Nataša Zmaber

V sodelovanju z mestnim marketingom MOC je MnZC ob 18. maju, mednarodnem muzejskem dnevu, v nekdanjem železninarju odprl prvi odprti depo.

Foto: Šterpa

Pokrajinski muzej Celje je v letu 2014 prejel prestižno Valvasorjevo nagrado.

Foto: Nataša Zmaber

Otvoritve Brloga igrač v Hermanovem brlogu se je udeležila tudi varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer.

Foto: Mediaspace

Na Poletno muzejsko noč je Kaja Avberšek v MnZC izvedla dekadentno sladki performans kot del triptiha na temo Alfred Nobel in Zofija Hess.

Foto: Šterpa

Utrinek iz razstave Muzejske sledi do urbanih obrti, na kateri smo predstavili štiri nove obrti: svečarstvo, stavbno kleparstvo, krznarstvo in klobučarstvo.

Foto: Nikaša Müller

Kustosa odločno varujeta zbirke Pokrajinskega muzeja Celje.

Foto: Gabriella Kovack

Nagradno vprašanje: V kateri enoti avstroogrške armade se je med prvo svetovno vojno bojevalo največ mož s Celjskega?

Odgovor

Ime in priimek

Naslov

Odgovore pošljite do ponedeljka, 10. novembra 2014, na naslov: Muzej novejšje zgodovine Celje, Prešernova ulica 17, 3000 Celje, s pripisom »Nagradno vprašanje«. Tri izmed pravih odgovorov bomo nagradili z darilom iz naše muzejske trgovine in z dvema brezplačnima vstopnicama. Nagrajenci bodo obveščeni po pošti.

Nagrajenci iz prejšnje številke so: **Alenka Klincov, Petra Mesarič in Tatjana Sintič**, vse iz Celja. Nagrade vas čakajo v muzejski trgovini Pokrajinskega muzeja Celje.